

Projekt megnevezése	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Nyírbátori Foglalkoztatási Paktum kialakítása és működtetése									
A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése									
A Szénaréti-tó környezetének komplex turisztikai fejlesztése									
Szénaréti lakópark fejlesztése									
Intermodális közlekedési csomópont kialakítása									
Idősek számára lakópark építése									
Teljes városi elkerülőút kiépítése									
Napelem parkok építése									
Geotermikus fűtési rendszer kiépítése az Ipari Park területén									
Sportcsarnok építése									
Hálózatos projektek									
Kerékpáros úthálózat fejlesztése									
Lakóterületen tömbfeltárások, közösségi terek kialakítása									
Önkormányzati tulajdonú intézmények energetikai korszerűsítése, napelemes és geotermikus, termális rendszerrel történő ellátása									
Közüvilágítás korszerűsítése									
Csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztése									
Zöldfelületek fejlesztése, rekonstrukciója									
Turisztikai programcsomagok kialakítása									
Egyéb projektek									
Zarándokút és kerékpárút kialakítása Nyírbátor és Máriapócs között									
Munkásszállás és dolgozói lakások építése									
Kulturális turisztikai kínálat bővítése a Báthori Várkastélyban									
A Dohánygyár épületében múzeum kialakítása									
Turisztikai programcsomagok kialakítása									
Várostartó történelmi múzeum kialakítása									
A Báthori István Múzeum felújítása									
Sportpálya fejlesztése									
Lovarda bővítése									
Foglalkoztatást segítő kiegészítő programok									
Közösségi identitás, városhoz való kötődés erősítése programokon keresztül									
A duális szakképzés feltételeinek megteremtése									
KKV-k piacra jutásának segítése									
Beszállítói hálózat, klaszter kiépítése									
Mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítése									
József Attila u. 7. szám alatti Nyitnikék óvoda belső felújítása									

Projekt megnevezése	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Korábbi cipőgyár épületének fejlesztése									
Bölcsődei férőhelyek bővítése a városban									
A távhőtermelő rendszer átállítása megújuló energia alapokra									
Térfigyelőkamerák telepítése									
A Nyírbátori kistérségben élők helyi identitásának erősítése									

4.6 A fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve

A tervezett projektek finanszírozási forrásait elsősorban a 2021-2027 közötti európai uniós támogatások jelentik, ami az egyes szereplők saját forrásaival egészül ki, részben a támogatások társfinanszírozása, részben a teljes mértékben saját forrásból megvalósítandó fejlesztések kapcsán. Nyírbátor Város Önkormányzata kiegyensúlyozott költségvetési helyzetének köszönhetően biztosítani tudja a tervezett fejlesztésekhez szükséges önerőt – erre elsősorban az iparüzési adó magas összege nyújt lehetőséget. A beavatkozások megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít a fenntarthatóságra a stabil költségvetési helyzet megőrzése érdekében:

- egyfelől fontos, hogy a létrejövő vagy megújuló létesítmények működtetése ne terhelje meg a város költségvetését,
- másfelől számos olyan fejlesztést tervez, amely már önmagában is a költséghatékony fenntartás irányába hat.

A városok, ezen belül különösen a járasszékhelyek számára kiemelt figyelmet érdemel a **Terület és Településfejlesztési (TOP PLUSZ)** források új eljárás szerinti felhasználása. A TOP PLUSZ keretein belül meghatározott források tervezése és felhasználása az ún. Integrált Területi Programok (ITP) kialakításával valósul meg, amely tartalmazza a megyék területén megvalósítani tervezett intézkedéseket (a megyei jogú városok kivételével). A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyében rendelkezésre álló keret árfolyamtól függően közel 100 milliárd forint (Nyíregyháza nélkül)¹. Ezen túlmenően a vármegye szereplői részére alokkált indikatív forráskeretek (allokációk) ismertek az alábbiak szerint.

19. táblázat: Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye TOP PLUSZ forráskerete terhére tervezett forrásallokáció

Forrásfelhasználási módok	Forrás (Mrd Ft)
Fenntartható városfejlesztés	50,001
Szatmár-Beregi térség	26,678
Nyírségi fejlesztési térség	17,983
Tisza-menti fejlesztési térség	25,235
Nyíregyházi nagyvárosi településeggyüttes	5,191
Kiemelt kedvezményezett	26,431
Összesen	151,519

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Integrált Területi Programja 2021-2027

A TOP PLUSZ forrásain túl az Európai Unió Strukturális és Beruházási Alapjai terhére az alábbi források állnak rendelkezésre:

■ **Digitális Megújulás Operatív Program Plusz (DIMOP Plusz):**

- támogatja a vállalkozások digitális átállását és a hazai digitális közszolgáltatások fejlesztését;
- a zöld átállás elősegítése és a hatékonyság növelése érdekében célzott informatikai beruházások valósulnak meg;
- a szélessávú hálózat fejlesztése tovább folytatódik;
- támogatja az állampolgárok digitális kompetenciájának fejlesztését, szolgáltatási rendszerekhez történő hozzáférést, az oktatási rendszerek digitális összekapcsolását

Az Operatív Program választ ad a jelenlegi és az újonnan felmerülő globális, technológiai, biztonsági és fenntarthatósági kihívásokra, valamint összekapcsolja a releváns szakpolitikákat, tovább erősítve ezzel a digitális transzformációt.

A DIMOP Plusz négy prioritási tengelyből áll:

- Intelligensebb Magyarország
- Hi- tech és zöld átállás
- Magyarország csatlakoztatva
- Digitális Készségek

■ **Az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz (EFOP Plusz)** elsődleges célja a szociális felzárkózás támogatása Magyarországon. Az EFOP Plusz négy humán szakterület fejlesztéseit foglalja magában, ezek a köznevelés, társadalmi felzárkózás, szociális és gyermekvédelmi, valamint család- és ifjúságpolitika. A program így az Európai Unió által, a 2021-2027 közötti időszakra meghatározott szakpolitikai célkitűzések közül a szociálisabb és befogadóbb Európa megteremtéséhez kíván hozzájárulni a szociális jogok európai pillérében foglaltak figyelembevételével.

A program 7 prioritást tartalmaz:

- XXI. századi köznevelés
- Pedagógus életpálya modell
- Társadalmi felzárkózási fejlesztések
- Szociális fejlesztések
- Rászoruló személyek támogatása
- Család- és ifjúságügyi fejlesztések
- Felzárkózó települések

Az EFOP Plusz keretében tervezett fejlesztések az oktatás eredményességének javítását, a pedagógus pálya vonzóbbá tételét, a szociális szempontból hátrányos helyzetű személyek (pl.: megváltozott munkaképességűek, idősek, gyermekvédelmi ellátórendszerben érintettek, fogyatékkal élők, marginalizált csoportok, hajléktalanok) életminőségének javítását támogatják a szociális biztonság megteremtése érdekében. Hozzájárulnak továbbá a társadalmi felzárkózási kihívások kezeléséhez, a munka és magánélet egyensúlyának megfelelőbb megteremtéséhez, a súlyos anyagi nélkülözésben élők támogatásához, továbbá az ország 300 leghátrányosabb helyzetű településén élő személyek felzárkózásához az érintett településeken folytatott szociális munka révén meghatározott helyi szükségletek figyelembevételével.

- **A Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz (MAHOP Plusz)** célja a mikro-, kis- és középvállalkozások támogatása, a haltermelés és halfeldolgozás versenyképességének, valamint fenntarthatóságának növelése az innováció és digitalizáció segítségével, egyúttal a környezetterhelés csökkentése mellett. Kiemelt szempont a klíma- és környezetbarát halgazdálkodási módszerek támogatása, a körforgásos gazdálkodás elvén alapuló módszerek részarányának növelése a termelési rendszereken belül, továbbá a vízi és vizes élőhelyek biodiverzitásának fenntartása és fejlesztése. A program kiemelt hangsúlyt fektet a munkakörülmények javítására és stabilitására, valamint a kutatás és termelés közötti tudástranszfer támogatására, illetve a további tudományos ismeretek létrehozására a K+F projektek támogatásával.

A MAHOP Pluszban tervezett intézkedések két uniós prioritáson belül kerültek kidolgozásra:

- A fenntartható halászat támogatása és a vízi biológiai erőforrások helyreállításának és védelmének előmozdítása
- A fenntartható akvakultúratevékenységeknek, valamint a halászati és akvakultúra-termékek feldolgozásának és piaci értékesítésének előmozdítása, ezáltal hozzájárulva az Unió élelmezésbiztonságához

Az első uniós prioritás célja a természetes vizek halállományának növelése, a vízfolyások ökológiai állapotának és a víz minőségének javítása, valamint az ágazat helyzetéről pontos képet adni tudó adatgyűjtési és ellenőrzési rendszer továbbfejlesztése. A második uniós prioritás célja a meglévő akvakultúra termelő és halfeldolgozó vállalkozások fejlesztése, versenyképességük növelése, új termelői bázisok és feldolgozók létrehozása.

- A Helyreállítási és Ellenálló-képességi Eszközt (RRF) és az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközt (CEF) megelőzve az **Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP) Plusz** a magyarországi kötőpályás, közúti, kerékpárúti és kikötői beruházások legnagyobb uniós forrása lesz ebben az évtizedben. A magyarországi közlekedési helyzetet, a Kohéziós Alap és az Európai Regionális Fejlesztési Alap korlátait, illetve egyéb uniós alapelveket (pl. kettős finanszírozás kizárása, tiltott állami támogatások) figyelembe véve az IKOP Plusz 3 prioritási tengelyen tervez beavatkozásokat:

- Tiszta üzemű városi-elővárosi közlekedés erősítése, köztük városi elektromos buszbeszerzéseket, nagyforgalmú elővárosi vasútvonalak fejlesztéseit.
- TEN-T vasúti és regionális intermodális közlekedés fejlesztése, benne a transzeurópai közlekedési hálózathoz tartozó vasútvonalakét és kikötőkét.
- Fenntarthatóbb és biztonságosabb közúti mobilitás részeként EuroVelo kerékpárutak fejlesztéseit, közlekedésbiztonsági és egyéb (pl. zajárnyékoló falak, e-töltők) beruházásokat.

A projekteknek uniós elvárás lesz a projektek hosszú távú megtérülése és a jelentős (környezeti) károkozás elkerülése.

Az IKOP Plusz mindhárom prioritásából lehetőség van a 2014-2020-as IKOP-ból 2023 végéig be nem fejeződő projektek finanszírozására, amennyiben azok megfelelnek a vonatkozó bizottsági elvárásoknak. Az IKOP Plusz a 2021 és 2027 közötti, EU támogatásokból megvalósuló közlekedésfejlesztések többségét tartalmazza.

- A 2021-2027 közötti időszakra szóló **Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP Plusz)** célja a hazai gazdaság versenyképességének növelése a kkv-szektor ellenálló képességének erősítésével, a kutatásfejlesztési és innovációs ökoszisztéma fejlesztésével, a hazai munkavállalók alkalmazkodóképességének javításával valamint a minőségi munkaerő biztosításával. Mindemelllett a források 65%-ának a négy legkevesbé fejlett régióba történő allokálásával a program kiemelt célja a területi kohézió támogatása is. A GINOP Plusz folytatása és egyben – a tapasztalatokra, új kihívásokra reagálva - továbbfejlesztett változata a 2014-2020 közötti programozási időszak sikeres

operatív programjának, amely segítette és jelentősen előre mozdította a magyar gazdaság fejlődését, és annak eredményeire építve támogatja továbbra is a magyar vállalkozásokat az új kihívásoknak való megfelelésben.

A célok elérése érdekében a GINOP Plusz 5 prioritást tartalmaz:

- Vállalkozásfejlesztés
- Kutatás, fejlesztés és innováció,
- Fenntartható munkaerőpiac
- Ifjúsági garancia
- Felsőoktatás, szakképzés

A beavatkozások révén a vállalkozások technológiájukat, működésüket megújítva kedvezőbb pozíciót tudnak kialakítani a hazai és nemzetközi piacokon, valamint előreléphetnek a globális értékláncokban. Mindez hozzájárul a társadalom életszínvonalának növekedéséhez, a munkahelyek védelméhez, a foglalkoztatás bővüléséhez, Magyarország és az EU versenyképességéhez.

- **A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz)** program Magyarország teljes területén támogatja a területi alapú fejlesztéseket, célja a régiók és megyék EU szintű és országon belüli fejlettségi pozíciójának javítása, kiemelten a legkevesbé fejlett megyék és elmaradott térségek területi fejlesztése a kedvezőbb helyzetű térségek pozíciójának erősítése mellett. A 2014-2020 közötti Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) eredményeire építve annak tematikáját és integrált területi programokon keresztül megvalósuló modelljét folytatja. A program elsősorban helyi önkormányzati fejlesztéseket támogat, fejlesztési tematikája kiterjed a gazdaságélénkítésre, munkahelyteremtésre és bővítésre, valamint a népességmegtartásra és családvédelem térségi és helyi feltételeinek biztosítására, így a helyi gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatásra, valamint a helyi turizmusra, a települési infrastruktúra, településüzemeltetés és helyi közszolgáltatások fejlesztésére.

A célok elérése érdekében a TOP Plusz 6 prioritást tartalmaz:

- Élhető megye
- Klímabarát megye
- Gondoskodó megye
- Budapest infrastrukturális fejlesztések
- Budapest humán fejlesztések
- Versenyképes megye

A TOP Plusz fejlesztései révén Magyarország összes vármegyéjében, kiemelten a négy legkevesbé fejlett régióban valamint a legkevesbé fejlett járásokban javulhatnak a gazdaságfejlesztés helyi feltételei, a foglalkoztatás helyzete, a települési infrastruktúra és a közszolgáltatások minősége, ezen keresztül erősödhet a települések népességmegtartó ereje és javulhat a lakosság életminősége.

- **A Végrehajtás Operatív Program Plusz** a 2021-2027 közötti időszakban Magyarország számára rendelkezésre álló kohéziós célú források eredményes és hatékony felhasználását támogató technikai segítségnyújtás forrásokat kezeli. Ennek keretében biztosítja a naprakész tudással rendelkező szakemberállományt, az infrastrukturális feltételeket, az informatikai, partnerségi, kommunikációs és nyilvánosság-hoz kapcsolódó feladatok ellátását, ezzel is hozzájárulva a Partnerségi Megállapodás céljainak teljesüléséhez. A VOP Plusz kiemelt figyelmet fordít a pályázói kapacitás fejlesztésére is, ezáltal elősegítve, hogy a pályázók a fejlesztéseiket minél nagyobb számban, minél szabályosabban és minél jobb minőségben legyenek képesek megvalósítani az új időszakban. Az operatív programnak 5 prioritása van, melyeket az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), a Kohéziós Alap (KA), az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+), valamint az Igazságos Átmenet Alap (IÁA) technikai segítségnyújtás célra

rendelkezésre álló forrásaiból finanszíroz hazai társfinanszírozással kiegészítve. Ezen források Magyarország teljes területét lefedik.

- A Kárpát-medence azon európai régiók közé tartozik, amelyek az éghajlatváltozás hatásainak jobban ki vannak téve. Európában Magyarország néz szembe a legnagyobb árvízvédelmi problémával, a belvízprobléma is egyedülálló, az aszályok kockázata szintén jelentős. A környezeti hatások mellett erőforrásaink túlzott használata is olyan kérdéseket vet fel, amelyeket kezelniük kell. A Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz) ezen problémák megoldásához nyújt támogatást.

Az Európai Unió forrásokból finanszírozott új fejlesztési programok magasabb színvonalon folytatják az eddig megkezdett munkát. A Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz) nem csak tükörképe az eddigi KEHOP-nak, de sok újdonsággal is bővült, figyelembe véve az újonnan felmerült környezeti problémákat, az átalakuló szabályozási környezetet és az erősödő zöldítési törekvéseket. A KEHOP Plusz levonja az elmúlt időszak tanulságait és bővebb mozgásteret teremt mind a beruházások jellegét, mind a megcélzott közönséget tekintve.

Az operatív program célja a környezetszennyezés és az erőforrásaink túlzott kihasználásának csökkentése, a biológiai sokféleség megóvása és a körforgásos gazdaság előtérbe helyezése. Kiemelt figyelem jut a zöld-kék infrastruktúra fejlesztésére és a helyi energiaközösségekre. Emellett elsődleges feladata még új munkahelyek létrehozása és a károsanyag kibocsátások csökkentése különösen a leginkább karbon-intenzív megyékben.

A KEHOP Plusz az EU által meghatározott ún. szakpolitikai célok közül elsősorban a második (röviden: zöldebb Európa) célt fedi le az alábbi öt prioritás révén:

- Vízgazdálkodás és katasztrófakockázat csökkentés
- Körforgásos gazdasági rendszerek és fenntarthatóság
- Környezet- és természetvédelem
- Megújuló energiagazdaság
- Igazságos Átmenet Alap

Mindezek mellett a városok egyéb EU-s és nemzetközi támogatást is bevonhatnak fejlesztéseik megvalósításába:

- Határon átnyúló együttműködési programok (Románia-Magyarország, Magyarország-Szlovákia, Magyarország-Szlovákia-Románia-Ukrajna)
- Központi EU-s megvalósítású programok (pl. Horizon 2020, URBACT)
- Bilaterális programok (pl. Norvég Alap, Svájci Alap)

Az előző fejezetekben bemutatásra került kulcsprojektek, hálózatos, akcióterületi és egyéb projektek finanszírozás forrása szerinti összefoglalását a következő táblázat mutatja be. A Nyírbátor által felhasználható források milliárdos nagyságrendűek: az alábbi táblázat adatai alapján mintegy 35 milliárd forintnyi forrásra számít az önkormányzat, amiből azonban az elkerülő út több mint 20 milliárdot is kitehet. A fennmaradó összeg rendelkezésre állása alapvetően a megpályázható források nagyságától, a tényleges pályázók (azaz versenytársak) számától és a támogatási intenzitástól függ. A tervezett fejlesztések teljes körű megvalósítására – éppen a pénzügyi korlátok és az élénk verseny miatt – nem feltétlenül lesz lehetőség, vagyis a tényleges források reálisan ennél alacsonyabbak lesznek. Ezért

szükséges azon fő irányelveknek a meghatározása, amelyek alapján azonosíthatók a legfontosabb beavatkozások:

- a fejlesztés által érintett célcsoport nagysága és helyzete,
- a fejlesztés várható gazdasági, társadalmi és környezeti hatásainak mértéke,
- jogszabályi előírások, kötelezettségek,
- a helyi lakosság és vállalkozások elvárásai, szükségletei.

20. táblázat: A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Akcióterületi projektek		
A Városközpont fejlesztése a gazdaságélénkítés és a népességmegtartó erő növelése céljából	900	TOP PLUSZ
A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő és a Szénaréti-tó környezetének, mint gyógyhelynek a komplex fejlesztése.	2120	TOP PLUSZ RO-HU, Befektetői források
Az Északi lakóterület szociális városrehabilitációja	156,5	TOP PLUSZ
„Szociális célú városrehabilitáció Nyírbátorban” című, TOP_PLUSZ-1.2.2-21-SB1-2022-00003 projekt megvalósítása	187,3	TOP PLUSZ
Az Ipari Park komplex fejlesztése	1650	Kormányzati támogatás
Kulcsprojektek		
A nyírbátori Ipari Park bővítése és infrastrukturális fejlesztése	750	TOP PLUSZ
A nyírbátori Inkubátorház bővítése	550	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése, RO-HU
Geotermikus fűtési rendszer kiépítése az Ipari Park területén	2540	Befektetői források
Nyírbátori Foglalkoztatási Paktum kialakítása és működtetése	400	TOP PLUSZ
A Sárkány Wellness és Gyógyfürdő komplex fejlesztése	680	TOP PLUSZ
A Szénaréti-tó környezetének komplex turisztikai fejlesztése	640	RO-HU
Lakópark fejlesztés a Kisbóni szőlőben	2820	Minisztériumi támogatások, OFA forrás, befektetői forrás
Intermodális közlekedési csomópont kialakítása	210	TOP PLUSZ
Idősek számára lakópark építése	850	Befektetői forrás
Teljes városi elkerülőút kiépítése	22000	Kormányzati támogatás
Napelem parkok építése	3400	Befektetői forrás
Sportcsarnok építése	1450	TAO forrás
Hálózatos projektek		
Csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztése	2120	TOP PLUSZ, KEHOP
Zöldfelületek fejlesztése, rekonstrukciója	340	Saját forrás
Turisztikai programcsomagok kialakítása	120	Saját forrás
Lakóterületen tömbfeltárások, közösségi terek kialakítása	433	TOP PLUSZ

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Önkormányzati tulajdonú intézmények energetikai korszerűsítése, napelemes és geotermikus, termális rendszerrel történő ellátása	1250	TOP PLUSZ, KEHOP, Saját forrás
Közüvilágítás korszerűsítése	310	Saját forrás
Kerékpáros úthálózat fejlesztése	1200	TOP PLUSZ, RO-HU
Egyéb projektek		
Zarándokút és kerékpárút kialakítása Nyírbátor és Máriapócs között	110	GINOP
Munkásszállás és dolgozói lakások építése	850	Ofa források
Kulturális turisztikai kínálat bővítése a Báthori Várkastélyban	400	GINOP
A Dohánygyár épületében múzeum kialakítása	230	GINOP
Turisztikai programcsomagok kialakítása	68	Saját forrás
Foglalkoztatást segítő kiegészítő programok	490	TOP PLUSZ, GINOP
A duális szakképzés feltételeinek megteremtése	450	Minisztériumi támogatások
KKV-k piacra jutásának segítése	38	GINOP
Beszállítói hálózat, klaszter kiépítése	32	Saját forrás
Mezőgazdasági termelők piacra jutásának segítése	88	TOP PLUSZ
József Attila u. 7. szám alatti Nyitnikék óvoda belső felújítása	33	TOP PLUSZ
Várostarténeti múzeum kialakítása	120	Saját forrás
A Báthori István Múzeum felújítása	3400	Kormányzati támogatás
A távhőtermelő rendszer átállítása megújuló energia alapokra	800	KEHOP
A Várostarténeti sétány bővítése	240	RO-HU
Sportpálya fejlesztése	250	Saját forrás
Városmarketing program	35	Saját forrás
A Nyírbátori kistérségben élők helyi identitásának erősítése	45	TOP PLUSZ
Lovarda bővítése	240	RO-HU
Közösségi identitás, városhoz való kötődés erősítése programokon keresztül	55	Saját forrás
Bölcsődei férőhelyek bővítése a városban	350	TOP
Korábbi cipőgyár épületének fejlesztése	2120	Befektetői források

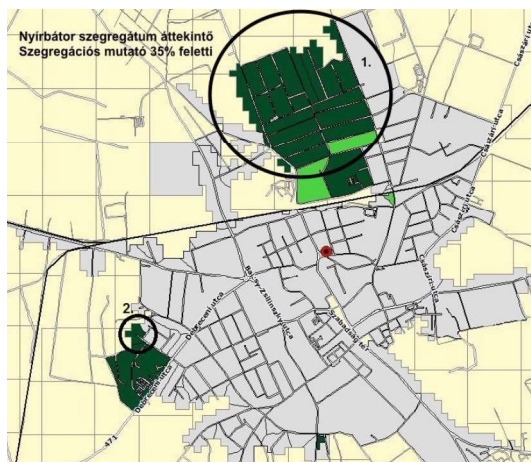
5 ANTISZEGREGÁCIÓS PROGRAM

5.1 A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia részeként kell elkészíteni Nyírbátor város Antiszegregációs Programját, amelynek kidolgozása a következő lépésekből áll:

- szegregátumok, illetve szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása,
- az azonosított területek helyzetelemzése,
- célkitűzések és beavatkozások megfogalmazása.

A szegregátumok és a szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolását a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 10. mellékletében meghatározott módszertan szerint a KSH végezte el a 2011. évi népszámlálási adatok alapján, az ún. szegregációs mutató kiszámításával. Járásszékhely esetében azok a legalább 50 lakossal rendelkező területek nyilvánulnak szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül eléri, illetve meghaladja a 35%-ot, míg a szegregációval veszélyeztetett területek esetén az érték 30% és 35% közé esik.

Jelenleg a 2011-es népszámlálási adatok állnak rendelkezésre, így a 2015-ben elfogadott ITS-ben szereplő lehatárolás érvényes.

3. térkép Nyírbátor szegregátumai a 2011. évi népszámlálási adatok alapján

A térkép sötétzöld színnel, valamint számmal jelöli a szegregátumokat, míg a világoszöld színnel jelölt területeket szegregációs folyamatok veszélyeztetik.

A segélyezési adatok vizsgálata, a helyszíni terepbejárás és az önkormányzat szakembereinek tapasztalata, valamint a korábbi antiszegregációs tervet is jóváhagyó antiszegregációs szakértő álláspontja azt a korábban is érvényes megállapítást támasztja alá, hogy csak az 1. jelölésű terület tekinthető valódi szegregátumnak.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2025. évi módosítása során a szociális városrehabilitációs akcióterület bővítésre került a 4.2.2. pontban kifejtettek szerint, nevezett bővítés nem jelenti a KSH által történt szegregátum – lehatárolás módosítását, amely módosítás nélkül azonos a korábbiakban rögzített szegregátum lehatárolással.

A 2. szegregátum lakosainak száma épp csak meghaladja a határértéket (51 fő), lakókörnyezete megfelelő, az adatok a szegregátum területén kifejezetten kedvező irányba változtak.

21. táblázat: A nyírbátori szegregátumok adatai

Mutató megnevezése	Nyírbátor összesen	1. szegregátum	2. szegregátum
Lakónépesség száma	12719	2163	51
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	17,6	32,7	25,5
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	64,6	60,2	70,6
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	17,8	7,1	3,9
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	24,6	71,4	61,1
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	17,0	0,5	7,4
Lakásállomány (db)	4727	556	12
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	7,0	33,8	8,3
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	47,6	79,9	58,3
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	20,0	60,3	41,7
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	48,9	19,2	41,7
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	39,3	64,8	42,9
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	12683		
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	35,7	75,3	66,7
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	56,9	70,4	54,9
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	18,8	59,0	34,8
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	10,0	26,5	13,0
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	6,6	33,7	8,3
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	6,1	16,6	0,0

Forrás: KSH

Az alábbiakban részletesen bemutatásra kerül az 1. szegregátum komplex társadalmi, fizikai helyzete.

Az Északi lakóterület szegregációs folyamatainak hátterében részben történelmi, a XIX. század éveire visszanyúló városszerkezeti okok állnak. Ugyanakkor az ipari fejlődés a város e területéhez kapcsolódott. Az így érvényesülő kettős hatás, valamint a vasútvonal erősítette a városközponttól történő elkülönülést, jöllehet a terület Nyírbátor szerves része. A szegregált terület a belvárostól és a turisztikai övezettől nem messze helyezkedik el, családi házas övezettel, az Ipari Parkkal, illetve a Városközponttal határolt.

Az önkormányzat által számított adatok szerint 2021-ben Nyírbátor lakosainak száma 11911 fő, akik közül a szegregátumban élő 700 családban és 650 háztartásban körülbelül 3300-an élnek. Ez azt jelenti, hogy Nyírbátor társadalmának több, mint negyede (27,7%) szegregált körülmények között él.

A szegregátumban problémát okoz az alacsony iskolai végzettség, ami a munkanélküliséget is magával vonzza. A munkaerő-piaci mutatók kedvezőtlen helyzetet tükröznek: a munkanélküliek száma igen magas és épp ezért a nélkülözésben élők száma is magas.

A szegregátumban jelenleg az egyetlen, rendszeresen megjelenő civil szervezet a Máltai Szeretetszolgálat, amelynek munkatársai a kiemelt Gyerekesély program keretében foglalkoznak a szegregátumban élő közösséggel. A Szeretetszolgálat főként élelmiszer adományokkal (bébiétel, tartós élelmiszer, ruha, tanszerek, játékok és könyvadományok) segíti a helyieket. Az önkormányzat által fenntartott és működtetett közösségi ház programjaival, és az ott dolgozó munkatársak hozzáállásával, segítségkészségével nagyon elégedettek a helyiek.

A terület kereskedelmi és vendéglátó-ipari funkcióellátottsága lakosságarányosan alacsony. Az üzlethelyiségek részben üresen állnak, részben más funkciót kaptak.

Az utak kiépítettsége a területen alacsonyabb, mint a városi átlag. A részben kiépítetlen úthálózat problémát jelent az idősek és a rászorultak esetében, mivel csapadékos időben a mentő vagy egyéb gépjármű nem tudja megközelíteni az egyes utcákat. Fentiek alapján rendkívül fontos a szegregátum infrastrukturális fejlesztése.

A házak előtti területek kezelése más városrészekhez képest elhanyagolt. A vízelvezető árkok eltűntek, a csapadékvíz elvezetése és szikkasztása nem megoldott. Az utcai közkifolyóként működő kutak a vonatkozó közegészségügyi szabályoknak megfelelő darabszámban állnak a lakosság rendelkezésére, azonban a szükségletek alapján indokolt újak létesítése. A területen felhalmozódott illegális hulladékot az önkormányzat saját költségén számolja fel.

A kertvárosi, földszintes, családi házas, telkes beépítésű terület városképi szempontból lepusztult, presztízse alacsony, viszont közel fekszik a Nyírbátorba betelepülők számára tervezett új lakónegyedhez és a város turisztikai övezetéhez is, ezért az idegenforgalmi potenciál erősítéséhez nélkülözhetetlen ezen terület társadalmi és infrastrukturális fejlesztése.

Az önkormányzat a területen lévő szociális bérlakások bérleti díját alacsonyan tartja: a komfortfokozattól függően 48-224 Ft/m²/hó között változik. Az elvándorlás nem jellemző, a lakók tartós bérletre rendezkedtek be. A lakhatási körülményeket rontja, hogy a viszonylag kis alapterületű lakásokba a bentlakók nagyszámú rokonságukat fogadják be. Az önkormányzat nem tud hatékonyan fellépni a jogtalan lakásfoglalókkal szemben. Az illegálisan értékesített lakásbérleti jogok következményeként és az állami lakásépítési támogatások kapcsán kialakult helyzet miatt a kilakoltatás veszélye is fennáll. Az önkormányzat csak ebben a városrészben lehetőséget biztosított kedvezményes lakásvásárlásra is, de a hátralékok és a tisztázatlan bérleti jogviszonyok miatt kevés lakás került értékesítésre.

5.2 Az elmúlt években megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások

Nyírbátor Város Önkormányzata a 2015-ben elfogadott ITS részeként felülvizsgálta Antiszegregációs Tervét, az abban foglaltak azóta is hatályosak.

A város korábbi antiszegregációs programjában több olyan intézkedést határozott meg, amely a szegregáció mérséklését vagy megszüntetését szolgálja, ezek az alábbiak voltak:

- 1) Oktatási integráció és felzárkóztatás.
- 2) A szociális szolgáltatások és ellátások hozzáférhetőségének biztosítása.

- 3) A foglalkoztatási lehetőségek bővítése és a foglalkoztathatósághoz szükséges készségek és képességek kialakítása.
- 4) Az egészségügyi állapot javítása elsősorban prevenciós szolgáltatásokkal, továbbá az egészségügyi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférhetőséggel.
- 5) Intenzív közösségfejlesztés.
- 6) Az adott lakóterület rugalmas és gyors elérhetőségének biztosítása.
- 7) A lakhatási feltételek átfogó javítása.
- 8) A szegregátumból integrált környezetbe való elköltözés támogatása.
- 9) A társadalmi kohézió erősítése szemléletformáló és közösségépítő akciókkal.

Nyírbátor Város Önkormányzata a 2015-ben elfogadott ITS elkészítése óta több konkrét intézkedést tett a szegregációs folyamatok lassítása, megakadályozása érdekében, melyek az alábbiak voltak:

- A szegregátumban élők életminőségének javításában a József Attila utca 25. szám alatt felújításra került közösségi ház (Settlement ház) nagy szerepet játszik. A házban különböző szolgáltatásokat vehetők igénybe, illetve programokon vehetnek részt. Ilyen például a szociális iroda funkció, az ügyintézésben nyújtott segítség, mosási lehetőség, tisztálkodási lehetőség, a szociális munkások, védőnők, családsegítő és gyermekjóléti szolgálat szociális munkásai számára helyiségek kerültek kialakításra, így a különböző szolgáltatások sokkal közelebb helyezkednek el az érintett lakossághoz, így nagyobb számban tudják igénybe venni ezeket.
- **EFOP-2.1.2-16-2017-00017 „Adj esélyt a jövőnek!” infrastrukturális háttér** projekt keretein belül újította fel az önkormányzat az Ifjúsági és Családi Kuckó épületét, beszerzésre került egy kisbusz, mely a járásban élő hátrányos helyzetű gyermekek szállításában nyújt segítséget. A projektben három játszótér került kialakításra, ebből egy a szegregátumban található. Fejlesztő eszközök kerültek beszerzésre, melyek a projekt zárását követően is a város és a térség gyermekeinek, a család- és gyermekjóléti szolgálat tevékenységének, a gyermekek számára szervezett tevékenységek, szabadidős foglalkozások megvalósításához fog rendelkezésére állni. Ezáltal hosszú távon biztosított lesz a hátrányos helyzetű gyermekek és családok megsegítése. A hosszú távú segítségnyújtás, a szabadidő hasznos eltöltésének biztosítása hozzájárul a gyermekszegénység visszaszorításához, a hátrányok csökkentéséhez, a korai iskolaelhagyás megelőzéséhez.
- Az **EFOP-1.4.2-16-2016-00028 Adj esélyt a jövőnek!** projekt, azaz a járási Gyermekesély program számos programeleme fókuszál a szegregátumban élők problémáira, amelyek jelentős része az önkormányzati önerőből felújított Settlement házban valósult meg.
- Az **EFOP-1.1.3-17-2017-00015 Esély a nőknek - Nyírbátor** (Nyírbátor Város Szociális Szolgálatára által elnyert pályázat, mely intézmény fenntartója Nyírbátor Város Önkormányzata) pályázatban 15 nyírbátori lakos került foglalkoztatásra, valamint szakirányú képzettség elvégzését kapták meg a pályázat keretében. A projektben résztvevők közül többen mind a mai napig a Szociális Szolgálatnál dolgoznak.
- Az **Esély a jövőért program** egy folyamatban lévő, foglalkozást segítő és anyagilag támogató, önkormányzat által létrehozott program. A közfoglalkoztatásból elsődleges munkaerőpiacra elhelyezkedő személyek anyagi juttatásban részesülnek az Önkormányzati költségvetésből.

Nyírbátor Város Önkormányzata az ITS legutóbbi módosítása óta eltelt időben töretlenül folytatta erejéhez mérten a szegregációs folyamatok lassítását, kiemelten az alábbiak szerint:

- **TOP_PLUSZ-3.1.2-21-SB1-2022-00002** azonosítószerű projektben Nyírbátor Város Önkormányzata és Nyírbátor Város Szociális Szolgálatja közösen a Nyírbátor, József A. u. 24. szám alatti épületben Biztos Kezdet Gyerekházat működtet és szociális munkát látott el. Társadalmi akciókban résztvevők száma: 150 fő férfi és 350 fő nő volt.
- **„Szociális célú városrehabilitáció Nyírbátorban”** című, **TOP_PLUSZ-1.2.2-21-SB1-2022-00003** azonosító számú projekt Nyírbátor önkormányzata a TOP Plusz program keretében szociális célú városrehabilitációt valósít meg: aszfaltozza a Csokonai utca érintett szakaszát, bővíti a térfigyelő rendszert, digitális eszközöket szerez be, közösségi parkokat és kerteket újít fel, valamint szociális bérházakat korszerűsít a társadalmi integráció erősítése érdekében.

22. táblázat: Nyírbátor város 2015-ben elfogadott Antiszegregációs Programjának megvalósítása

Korábban meghatározott cél	Megvalósulása
Oktatási integráció és felzárkóztatás	A minőségi oktatáshoz és neveléshez való hozzáférés biztosított a város minden gyermekének: - A szegregátumban élők számára iskolai buszjárat működik, így az időjárástól függetlenül kényelmesen eljuthatnak az iskolába a gyerekek. - A szegregátum közvetlen közelében két óvoda is található, ebből az egyik teljesen felújított, míg a másik az elnyert TOP_PLUSZ pályázati forrásból kerül felújításra. - A Settlement házba pedig a gyerekek nyitvatartási időben bármikor betérhetnek, ahol a szociális dolgozók készségesen segítenek nekik a tanulásban, illetve a számítógéphasználat is biztosított.
Szociális szolgáltatások és ellátások hozzáférhetőségének biztosítása	A szegregátum egész területén állandó jelleggel biztosítva vannak a különböző szociális és gyermekjóléti szolgáltatások: - A már korábban említett Settlement házban gyermekjóléti, családsegítő és védőnői szolgáltatás is működik. - Az Önkormányzat számos egyéb integráló programot és támogatást nyújt az itt élőknek részben pályázati részben pedig saját forrásból. - A szociális szakemberek jelenléte biztosított a területen.
Foglalkoztatási lehetőségek bővítése	- A közfoglalkoztatás országosan elterjedt rendszere mellett az önkormányzat rendkívül fontosnak tartja az elsődleges munkaerőpiacra való vissza-, illetve bevezetést is. Ehhez jó alapot biztosítanak a városban nagy számban jelenlévő multinacionális vállalatok, ahol az általános iskolai végzettséggel rendelkezők könnyen elhelyezkedhetnek.

	- Ezenfelül a Settlement házban segítséget kérhetnek álláskereséssel kapcsolatosan is.
Egészségügyi állapot javítása	- Az egészségügyi alapellátás keretében a városban a háziorvosi, gyermekorvosi és fogorvosi ellátás, az ügyeleti ellátás és a védőnői szolgáltatás folyamatosan működik. A hátrányos helyzetű lakosság egészségi állapota többek között a nem megfelelő higiénés feltételek és a szűréseken való alacsony részvétel miatt jellemzően elmarad a városi átlagtól. - A prevencióra és a felvilágosításra kiemelt figyelmet fordított az önkormányzat. Különböző egészségmegőrző és prevenciós programot hirdetett a szegregátumban élők számára. - Pszichológus segítségét is igénybe lehetett venni, illetve kisgyermekes családok is részt vehettek különböző felvilágosító programokon.
Intenzív közösségfejlesztés	- Az önkormányzat a Settlement házban folyamatosan nappali ellátást (étkeztést, mosást, tisztálkodási lehetőséget stb.) biztosít, illetve játszótér is kialakításra került mellette, melyet a szegregátumban élő gyerekek előszeretettel használnak. - Emellett számos program került megvalósításra a szegregátumban élők bevonásával pl.: bábszínház, roma tánc, nyári táborok, tudásátadó programok.
Lakóterület rugalmas és gyors elérhetőségének biztosítása	- A helyi autóbuszjárat biztosítva van, a hátrányos helyzetű gyermekek számára az önkormányzat ingyenes buszbérletet biztosít. A felnőttek számára is igénybe vehető a helyi, illetve az ipari park járat, mely segít mind a városközpontba mind pedig a munkahelyre való eljutásban is.
Lakhatási feltételek átfogó javítása	- Az Önkormányzat a lakosság életkörülményeit infrastrukturális fejlesztésekkel jelentősen támogatta. Ideértve a földutak aszfaltburkolattal való ellátását (Széchenyi utca), illetve járdafelújítást (Táncsics utca). Ezenfelül pénzügyi és természetbeni támogatásokkal, szolgáltatásokkal segíti az önkormányzat az itt élőket. - Az önkormányzat biztosít települési támogatást, tűzifa támogatást, illetve adósságkezelési tanácsadást is, mely segítségével megelőzhető a szegénységben élők fedél nélkül maradása. - Ezenkívül az önkormányzat 2022 évben felszámolta az illegális hulladéklerakást, így élhetőbbé vált az érintett terület.
Szegregátumból integrált környezetbe való elköltözés támogatása	Az elmúlt években egyre gyakoribb, hogy a szegregátumból azok a családok, ahol a felnőttek teljes állásban dolgoznak, törekednek arra, hogy kiszakadjanak abból a közegebből és integrált területre költözzenek.

Társadalmi kohézió erősítése	- Az önkormányzat mind támogatásból mind pedig saját forrásból több olyan programot, családi napot szervezett az elmúlt években mely célja a szegregátumban élők integrálása volt.
-------------------------------------	--

A fentiek közvetett vagy közvetlen módon hozzájárultak a korábbi ITS antiszegregációs célrendszerében foglaltak eléréséhez.

5.3 Antiszegregációs intézkedési terv

5.3.1 A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

23. táblázat: A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

Elérendő cél	Intézkedés
Nevelési és oktatási integráció	- Minőségi oktatáshoz és neveléshez való eljutás. - A szegénység újratermelődésének megakadályozása az oktatáson keresztül. - Hátrányos helyzetű gyermekek neveléséhez megfelelő óvodai környezet kialakítása. - Biztos kezdet gyerekház működtetése. - Digitális kompetenciafejlesztés.
	TOP PLUSZ forrás
Szociális szolgáltatások és ellátások biztosítása fejlesztése	- Szociális Szolgálat épületének felújítása fejlesztése. - Szociális ellátások fejlesztése és biztosítása. - Szociális munkások foglalkoztatása. - Jogi és adósságkezelési tanácsadás.
	TOP PLUSZ forrás
Foglalkoztatási lehetőségek javítása	- Közfoglalkoztatási program fenntartása. - Mentorprogramok és felnőttképzések kialakítása. - Községi kert létrehozása a szegregátum területén, ami a munka világába való visszavezetéshez járul hozzá.
	TOP PLUSZ, ROHU, BM forrás
Lakhatási feltételek átfogó javítása	- A szegregátum területén az infrastruktúra fejlesztése (utak aszfaltozása, járdaépítés, vízelvezetés). - Községi terek, parkok fejlesztése, felújítása. - Közbiztonság növelése érdekében további térfigyelőkamera kihelyezése. - Önkormányzati tulajdonú bérlakások felújítása.
	TOP PLUSZ, BM forrás
Szegregátumból integrált környezetbe való elköltözés támogatása	- A potenciális családok szegregátumból való kiköltöztetése, úgy hogy az új integrált környezetben ne alakuljon ki újabb zárvány. - A költöző családnak és a befogadó környezetnek a mentorálása és felkészítése.
	TOP PLUSZ forrás

Egészségi állapot javítása	- Különböző orvosi és szűrővizsgálatok elérhetővé tétele a hátrányos helyzetű lakosság számára. - Egészségmegőrző és prevenciók előadások tartása. - Drogprevenciók előadások tartása, védőnői fejlesztések, védőnői tanácsadás és egészségügyi tájékoztató programok megszervezése. - Gyógy pedagógiai és pszichológiai foglalkozások.
	TOP PLUSZ forrás
Társadalmi integráció, összetartozás erősítése	- Közös események szervezése, szemléletformáló tevékenység végzése. - Szemétszedési programok, családi napok szervezése
	TOP PLUSZ forrás

Az intézkedéseket város- és szegregátum-szinten is meg kell valósítani, utóbbira részben lehetőséget nyújt a tervezett szociális városrehabilitáció is.

5.3.2 A tervezett fejlesztések szegregációs hatásának kivédésére hozott intézkedések

Az ITS keretében tervezett fejlesztésekkel szemben alapvető elvárás, hogy ne idézzék elő zárványok, szegregátumok kialakulását, és semmilyen formában ne erősítsék a szegregációs folyamatokat. Ennek eléréséhez a következő intézkedések végrehajtása szükséges:

- az előző alfejezetben megfogalmazott intézkedések minél nagyobb arányú beépítése a tervezett fejlesztésekbe
 - egyfelől önálló antiszegregációs tartalmú projektek kidolgozásával – akár nagyobb volumenű akcióterületi vagy tematikus projektként, akár kisebb költségvetésű, de lokálisan hatékony projektként,
 - másfelől lehetőség szerint más projektekben való megjelenítéssel (pl. egy, a szociális vagy egészségügyi szakemberek számára szervezett képzés tematikájába beépíthető a hátrányos helyzetű személyekkel való eredményes együttműködéshez szükséges készségek elsajátítása is);
- az antiszegregációs szemlélet maximális érvényesítése az egyes projektek előkészítése és megvalósítása folyamán, amellyel többek között megelőzhető, hogy egy-egy fejlesztéssel érintett városrész felértékelődése spontán népességcseréhez vezessen – önmagát felerősítő negatív folyamatokat idézve elő a település más területein;
- tényleges társadalmi párbeszéd és partnerség városi, akcióterületi és – szükség esetén – projektszinten egyaránt, amely során fontos, hogy a partnerség túllépjen a szokásos formákon, és valóban aktív együttgondolkodás jöjjön létre (ezáltal megakadályozható a vélt vagy valós társadalmi konfliktusok manifesztálódása);
- a szegregátumban élők foglalkoztatásának elősegítése a projekt-megvalósítás során (ez részben a közfoglalkoztatás keretében teljesíthető, részben pedig előírható közbeszerzési feltételként).

5.3.3 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

A leszakadást erősítő társadalmi-gazdasági folyamatok mérséklését a 5.3.1 pontban felsorolt intézkedések szolgálják.

- Egyes városrészek épített környezetének romlása beindíthatja a káros szegregációs folyamatokat. Az önkormányzat ezt a fizikai infrastruktúra karbantartási és szükség esetén felújítási munkálatok időben és térben megtervezett elvégzésével előzheti meg:
 - közösségi terek, parkok fejlesztése, felújítása.
 - infrastruktúra fejlesztése (utak aszfaltozása, járdaépítés, vízelvezetés).
 - közvilágítás fejlesztése és korszerűsítése a közbiztonság javítása érdekében;
 - kamerarendszer kialakítása, a meglévő bővítése a közbiztonság javítása érdekében és a szubjektív biztonságérzés erősítése érdekében
 - játszóterek és szabadtéri közösségi funkciók kialakítása, különös tekintettel a gyermekes családokra
- Spontán folyamat eredményeként megjelenhetnek szolgáltatáshiányos városrészek. Ha ennek fennáll az veszélye, akkor az önkormányzatnak át kell gondolnia, hogy mely helyben elérhető közszolgáltatásokra van igény a lakosság körében, illetve hogy esetlegesen milyen támogatásokkal tudja helyben tartani a vállalkozásokat.
 - mobil vagy kihelyezett közszolgáltatások (pl. ügyintézés, tanácsadás) bevezetésének vizsgálata;
 - helyi kisvállalkozások ösztönzése kedvezményes bérleti, adózási vagy pályázati konstrukciókkal.
 - mobil vagy kihelyezett egészségügyi és szociális szolgáltatások, szűrőbuszok (a szegregátumban élők alulreprezentáltak az egészségügyi és szociális hálózatban)
- A városrészek közötti migráció szintén zömmel természetes, piacvezérelte folyamat, amelyet az előző két pontban megfogalmazott tényezők is befolyásolhatnak. Az önkormányzat azonban az alábbi, részben közvetett beavatkozásokkal csökkentheti a negatív térbeli folyamatokat:
 - a fejlesztéseket úgy kell megtervezni, hogy a szegregált állapotot mérséklő intézkedések prioritást élvezzenek, és semmiképpen ne alakuljon ki újabb szegregátum;
 - önkormányzati tulajdonú szociális bérlakások felújítása;
 - szegregátumból integrált környezetbe való elköltözés támogatása.
 - lakhatási tanácsadás és utánkövetés biztosítása az átköltöző családok számára;
 - a befogadó városrészek közösségi felkészítését célzó programok indítása a konfliktusok megelőzése érdekében.
- A szegregátumban élők többségben alacsony iskolai végzettségűek, akik esetében az álláskeresés elhúzódása tartós munkanélküliséget idézhet elő. Ennek negatív hatásait ellensúlyozhatják a célzott munkaerő-piaci beavatkozások:
 - közfoglalkoztatás átgondolt helyi megvalósítása,
 - komplex képzési és munkaerő-piaci integrációs programok,
 - mentorprogramok,
 - közösségi kert létrehozása.
 - alapkompenciákat (írás, számolás, digitális készségek) fejlesztő képzések indítása;
 - helyi munkáltatókkal együttműködésben megvalósuló gyakornoki és betanító programok.
- Sok esetben tapasztalható forráshiány azon ágazatok esetében (pl. szociális és egészségügyi ellátás), amelyek elősegíthetnék a szegregáció mérséklését. Amennyiben van lehetőség, az önkormányzatnak célszerű a jelenlegiek mellett további külső szolgáltatókat, egyházakat és civil szervezeteket bevonnia bizonyos feladatok ellátására, illetve kiegészítő finanszírozási lehetőségeket feltárni (pl. releváns pályázati források azonosítása). A mérséklést szolgálják a következő célok:
 - Szociális Szolgálat épületének felújítása, fejlesztése;
 - szociális ellátások fejlesztése és biztosítása;

- szociális munkások foglalkoztatása;
- jogi és adósságkezelési tanácsadás.
- preventív egészségügyi szűrések és mentálhigiénés szolgáltatások biztosítása;
- gyermekjóléti és korai fejlesztési szolgáltatások megerősítése;
- pályázati és projektmenedzsment kapacitás fejlesztése a fenntartható finanszírozás érdekében.

A jövőbeni városfejlesztések tervezése és megvalósítása során alapvető követelmény a szegregáció mérséklése, valamint újabb leszakadó városrészek kialakulásának megelőzése. Ennek érdekében a beavatkozásokat városi és szegregátum szinten összehangoltan, egymást erősítő módon szükséges végrehajtani, különös tekintettel a szociális városrehabilitációs eszközök alkalmazására. A fizikai infrastruktúra fejlesztését komplex szociális, foglalkoztatási és közösségfejlesztési intézkedésekkel kell kiegészíteni annak érdekében, hogy a fejlesztések valódi társadalmi integrációt eredményezzenek, és ne vezessenek spontán népességcseréhez vagy újabb térbeli egyenlőtlenségekhez. Az antiszegregációs szemléletet a projektek előkészítési, megvalósítási és fenntartási szakaszában egyaránt érvényesíteni szükséges. Kiemelt szerepet kap a lakosság aktív bevonása, a tényleges társadalmi párbeszéd és a helyi partnerségek erősítése, amelyek hozzájárulnak a konfliktusok megelőzéséhez és a közösségi elfogadás növeléséhez. A fejlesztések során célszerű elősegíteni a szegregátumban élők foglalkoztatását, valamint biztosítani a szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférést. Mindezek együttesen szolgálják a fenntartható, befogadó és kiegyensúlyozott városszerkezet kialakítását.

Nyírbátor Város Képviselő-testületének 96/2025 (VII. 17.) önkormányzati határozatával került elfogadásra a 2023-2028-as időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Program második felülvizsgálata.

A Nyírbátor Város Helyi Esélyegyenlőségi Programmal összhangban a jövőbeni fejlesztések során kiemelten szükséges érvényesíteni az esélyegyenlőség horizontális szempontjait, különös tekintettel a hátrányos helyzetű csoportokra, a szegregátumban élőkre, valamint a gyermekes családokra és idősekre. A program célrendszeréhez illeszkedve a városrehabilitációs beavatkozásoknak nemcsak az infrastrukturális hiányosságokat kell kezelniük, hanem hozzá kell járulniuk az oktatáshoz, a foglalkoztatáshoz, az egészségügyi és szociális ellátásokhoz való egyenlő hozzáférés javításához is. Kiemelt jelentőségű a korai beavatkozás, a prevenció és a közösségi alapú szolgáltatások fejlesztése, amelyek hosszú távon csökkentik az újratermelődő hátrányokat. Az Esélyegyenlőségi Program elvei alapján a fejlesztések tervezése során indokolt a célcsoportok bevonása, a szolgáltatások területi kiegyenlítése, valamint az együttműködés erősítése az önkormányzat, a szociális intézmények, az oktatási szereplők és a civil szervezetek között. Mindezek együttesen biztosítják, hogy a városfejlesztési beavatkozások fenntartható módon járuljanak hozzá a társadalmi kohézió erősítéséhez és a leszakadás mérsékléséhez.

6 A STRATÉGI BELSŐ ÉS KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

6.1 Külső összefüggések

6.1.1 Illeszkedés EU 2021-2027 tematikus célkitűzéseire

Az ITS készítése és felülvizsgálata során hangsúlyosan figyelembe kell venni azokat a nemzetközi, országos, vármegyei és helyi dokumentumokat, amelyek meghatározzák a szak- és fejlesztéspolitikai kereteket. Nyírbátor Integrált Városfejlesztési Stratégiájának átfogó, horizontális és tematikus céljai teljes mértékben összhangban állnak az Európai Unió 2021-2027-es időszakra vonatkozó szakpolitikai célkitűzéseivel.

Az Európai Parlament és a Tanács vonatkozó CPR rendelettervezete (COM(2018) 375 final, 2018/0196(COD)) határozta meg a 2021-2027 közötti időszak 5 szakpolitikai célkitűzését:

- Intelligensebb Európa – innovatív és intelligens gazdasági átalakulás,
- Zöldebb, karbonszegény Európa – tiszta és méltányos energetikai átállás, a zöld és kék beruházás, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és a kockázatmegelőzés és -kezelés
- Jobban összekapcsolt Európa – mobilitás és regionális IKT-összekapcsoltság,
- Szociálisabb Európa – a szociális jogok európai pillérének végrehajtása,
- A polgárokhoz közelebb álló Európa – a városi, vidéki és part menti térségek fenntartható és bintegrált fejlesztése helyi kezdeményezések révén.

24. táblázat: A Nyírbátori ITS illeszkedése az EU tematikus célkitűzéseire

EU 2021-2027 tematikus célkitűzései	Átfogó célok (Nyírbátor)
A polgárokhoz közelebb álló Európa	Lakosságmegtartás, lakosságszám növelése
Jobban összekapcsolt Európa	Lakosság életminőségének javítása (közbiztonság, egészségügy, aktív társadalmi élet)
Intelligensebb Európa	Kulturális élet, szabadidő aktív eltöltése, idegenforgalom fejlesztése és hagyományok megtartása, megteremtése
Szociálisabb Európa	Stabil, fejlett gazdaság, magas jövedelmi szint Lakosságmegtartás, lakosságszám növelése
	Horizontális cél
Zöldebb, karbonszegény Európa - Intelligensebb Európa	Környezetbarát város kialakítása
	Tematikus célok
A polgárokhoz közelebb álló Európa	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T2. A kulturális, idegenforgalmi és szabadidős vonzerő fejlesztése
Jobban összekapcsolt Európa	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
Intelligensebb Európa	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
Szociálisabb Európa	T2. A kulturális, idegenforgalmi és szabadidős vonzerő fejlesztése
Zöldebb, karbonszegény Európa	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
Szociálisabb Európa	T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja

6.1.2 Illeszkedés az országos és vármegyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz és ágazati stratégiákhoz

2020-2021 folyamán a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat kidolgozta és elfogadta a 2021-2027-es időszakra vonatkozóan a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Konceptiót és a Területfejlesztési Programot, annak stratégiai és operatív programrészét.

A dokumentumok Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye 2030-ra vonatkozó jövőképét is megfogalmazzák. A helyzetértékelés fő következtetései és Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye 2030-ra elérni kívánt jövőképe alapján meghatározásra került a vármegye fejlesztésének célrendszere, a következő időszakra vonatkozó átfogó, stratégiai és horizontális célok.

25. táblázat: OFTK és az ITS illeszkedése

OFTK	Nyírbátori ITS
Átfogó fejlesztési célok	Átfogó célok
Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés	Stabil, fejlett gazdaság, magas jövedelmi szint
Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom,	Lakosságmegtartás, lakosságszám növelése Kulturális élet, szabadidő aktív eltöltése, idegenforgalom fejlesztése és hagyományok megtartása, megteremtése
Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme	Lakosság életminőségének javítása (közbiztonság, egészségügy, aktív társadalmi élet)
Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet	Stabil, fejlett gazdaság, magas jövedelmi szint
Szakpolitikákban érvényesítendő specifikus célok	Tematikus célok
Versenyképes, innovatív gazdaság	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T2. A kulturális, idegenforgalmi és szabadidős vonzerő fejlesztése
Kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+F+I	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása

Jó állam: szolgáltató állam és biztonság	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme	T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
Területi specifikus célok	Tematikus célok
Az ország makroregionális szerepének erősítése	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T2. A kulturális, idegenforgalmi és szabadidős vonzerő fejlesztése
A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	T2. A kulturális, idegenforgalmi és szabadidős vonzerő fejlesztése T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása	T2. A kulturális, idegenforgalmi és szabadidős vonzerő fejlesztése T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése

26. táblázat: vármegyei operatív program és az ITS illeszkedése

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Operatív Program prioritásai (2021. évi)	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
A megye élelmiszergazdaságának piacorientált megerősítése	T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
Hatékony környezetgazdálkodás és klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megteremtése	T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése
Komplex megyei menedzsment és marketing tevékenység megvalósítása	T2. A kulturális, idegenforgalmi és szabadidős vonzerő fejlesztése
A megye gazdasági fejlődését elősegítő oktatási és innovációs rendszer kialakítása	T2. A kulturális, idegenforgalmi és szabadidős vonzerő fejlesztése
A megyeszékhely komplex, integrált fejlesztése	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
A megye versenyképes decentrumainak fejlesztése	T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
A megye járásközpontjainak és kivárosainak funkcióbővítő fejlesztése	T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása
Élhető vidéki térségek megteremtése	T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése
A külső perifériák felzárkóztatása	T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja
A leszakadó rétegek – ezen belül a romák - felzárkóztatása	T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése

6.1.3 Városi szintű fejlesztési programokhoz való illeszkedés

Illeszkedés a településfejlesztési koncepcióhoz

Nyírbátor jövőképe és stratégiai célrendszerének megalkotása során teljes mértékben figyelembevételre kerültek a 2003-ban kidolgozott településfejlesztési koncepció célkitűzései. Az összhangot az alábbi táblázat szemlélteti.

27. táblázat: ITS és a településfejlesztési koncepció illeszkedése

ITS célkitűzései	Településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott célok
T1. A versenyképes gazdaság feltételeinek javítása	- munkanélküliség csökkentése, a kialakult állapot kezelése, helyi ipari-gazdasági övezetek kialakítása - mezőgazdasági feldolgozóipar fejlesztése - infrastruktúra fejlesztése - új típusú kereskedelmi és szolgáltató övezetek kijelölése – térségi szerepkörrel
T2. A kulturális, idegenforgalmi és szabadidős vonzerő fejlesztése	- rekreációs és sport területek fejlesztése, elsősorban belső területi tartalékok föltárásával - kulturális beruházások - kulturális programok erősítése
T3. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése	- kötelező önkormányzati feladatok ellátása – térségi szerepkörrel - a település vonzásának megtartása, a település városi arculatának fejlesztése, a településképp kedvező alakítása, a szükséges területi fejlesztések biztosítása - települési értékvédelem - leromlott településrészek rehabilitációja - vízrendezés, vízminőség javítása - zaj- és levegőtisztaság. védelmi megoldások érvényesítése - infrastruktúra fejlesztése
T4. Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése	- tájhasználati korlátozások és szabályozások bevezetése - zaj- és levegőtisztaság. védelmi megoldások érvényesítése
T5. A hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása és társadalmi integrációja	- szociális problémák kezelése, a hátrányos helyzetű és súlyosan hátrányos helyzetű rétegek felzárkóztatása - leromlott településrészek rehabilitációja

V1. A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése	• új típusú kereskedelmi és szolgáltató övezetek kijelölése – térségi szerepkörrel • kötelező önkormányzati feladatok ellátása – térségi szerepkörrel • a település vonzásának megtartása, a település városi arculatának fejlesztése, a településkép kedvező alakítása, a szükséges területi fejlesztések biztosítása • idegenforgalmi, turisztikai adottságok hasznosítása • az idegenforgalomra épülő kereskedelmi, szolgáltató vendéglátó, szálláshely szolgáltató funkciók kialakítása és a már meglévők erősítése • rekreációs és sport területek fejlesztése, elsősorban belső területi tartalékok föltárásával
V2. A Víztorony környéki lakóterület bővítése és települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	• infrastruktúra fejlesztése • leromlott településrészek rehabilitációja • a település vonzásának megtartása, a település városi arculatának fejlesztése, a településkép kedvező alakítása, a szükséges területi fejlesztések biztosítása
V3. Ipari Park és szolgáltatásainak fejlesztésével a tökevonzó képesség javítása és a térség gazdasági potenciáljának megerősítése	• munkanélküliség csökkentése, a kialakult állapot kezelése, helyi ipari-gazdasági övezetek kialakítása • mezőgazdasági feldolgozóipar fejlesztése • infrastruktúra fejlesztése
V4. A Vasútállomás környéki terület komplex rehabilitációja a közösségi és közlekedési funkciók megerősítése céljából	• szociális problémák kezelése, a hátrányos helyzetű és súlyosan hátrányos helyzetű rétegek felzárkóztatása • leromlott településrészek rehabilitációja • infrastruktúra fejlesztése
V5. A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakókörnyezet fejlesztésével az Északi lakóterület lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírbátor társadalmi-gazdasági folyamataiba	• szociális problémák kezelése, a hátrányos helyzetű és súlyosan hátrányos helyzetű rétegek felzárkóztatása • leromlott településrészek rehabilitációja
V6. A turisztikai övezet idegenforgalmi kínálatának bővítése és vonzerejének megerősítése a vendégek és a lakosság körében	• idegenforgalmi, turisztikai adottságok hasznosítása • az idegenforgalomra épülő kereskedelmi, szolgáltató vendéglátó, szálláshely